

despre câteva producții bine realizate, bine primite. Cam atât. Nu știu, însă, ce mă făcea să cred că eu urma să văd un spectacol în limba română. Și n-a fost așa. Iar eu, pentru prima dată de când sunt cronicar dramatic, m-am simțit complet nepregătită. Într-un oraș străin, găsind cu greu teatrul, care era cel maghiar, firește, și unde trebuia să văd *Tragedia omului*. În limba maghiară, fără căști. Despre text auzisem destule; am citit și despre unele montări, dar nu-l cunoșteam. Așadar, alături de o colegă ceva mai „pregătită“, care se pare că citise piesa cu ani buni în urmă, și înconjurată, noi, de spectatori de etnie maghiară sau care măcar pricepeau limba, am urmărit reprezentația care a durat cam trei ore. Ce am înțeles din această experiență? Întâi de toate, am fost captivată de decor și de costume, apoi de mișcare, de mimica actorilor, de sunet, de lumină, de muzicalitatea stranie a limbii, cu totul necunoscută mie. Vraja a început să funcționeze. Pe alocuri, chiar puteam pricepe despre ce era vorba. Probabil, pentru că, și de astă dată, construcția spectacolului era solidă. Puteai descifra din jocul artiștilor o poveste, sau măcar o frântură de poveste. Era clar că se desfășura, sub ochii mei, un traseu inițiativ, o călătorie fabuloasă a primilor oameni: Adam și Eva, însoțiți de un Lucifer inteligent și pervers. Distribuția era, în mare majoritate, foarte tânără. Erau evidente o (auto)disciplină și o exigență în executarea fiecărui gest. Personajele urmau un traseu delimitat matematic. A fost un joc de echipă, în care toți erau unul, indiferent de numărul replicilor rostite. Spontan, temperamental, cu schimbări subtile de stare, foarte plastic, captivant de-a dreptul a fost Keresztes Szabolcs (*Lucifer*) – un fel de Bogdán Zsolt, mai tânăr.

P.S. Între timp, am citit și textul, ceea ce nu mă face să mă simt mai puțin vinovată!

Societatea Română de Radiodifuziune – Secția Teatrul Național Radiofonic (Redacția Teatrul-Divertisment) și ARCUB, în colaborare cu RATB – Un tramvai numit Popescu, după opera lui Cristian Popescu. Scenariul și regia: Gavriil Pinte. Scenografia: Roxana Ionescu. Cu: Mihai Marinescu, Liliana Pană, Silvia Codreanu, Bogdana Darie, Anne-Marie Ziegler, Simona Popescu, Cătălin Panaite, Adrian Anghel și violonistul Gheorghe Drăghici.

Teatrul Maghiar „Csiki Játékszin“ din Miercurea Ciuc – Tragedia omului de Madách Imre. Regia: Gavriil Pinte. Scenografia: Roxana Ionescu. Cu: Antal Ildikó, Ciugulitu Csaba, Dálnoky Csilla, Keresztes Szabolcs, Kosztándi Zsolt, Fekete Bernadetta, Kozma Attila ș.a.

Constantin PARASCHIVESCU

Pitești

Jucătorii, de ieri și de azi

Când în fiecare zi auzi că un respectabil personaj e suspectat de corupție și chemat să dea socoteală la parchet, nu te mai miri că societatea suferă de degradare. Trișarea, înșelătoria, escrocheria sunt la ordinea zilei, au devenit mijloace curente în cursa pentru bani și pentru un statut social privilegiat. Nu moral, vai de mine – asta e noțiune pentru naivi, „jucătorii“ piesei contemporane n-au de ce să se raporteze la rigori și principii etice, cu „cărțile pe masă“. Ei trebuie să fie abili în arta măsluirii lor, care nu mai e o escrocherie, ci „un rafinement al minții, o dezvoltare deosebită a inteligenței!“ (Iharev, *Jucătorii de cărți*, N.V.Gogol, 1842)

Cine e, mă rog, Iharev? Un nobil scăpătat, care a tras la un han oarecare din Rusia primei jumătăți a secolului XIX, cu servitorul său și o casetă „plină de pachete de cărți de joc“. Cu ele are de gând să-i golească de parale pe clienții ocazionali ai hanului. Care, ca musca la miere, nu întârzie să se arate și să intre în joc. Un joc, însă, mai subtil, mascat, de sorginte teatrală, cu aparența tragerii pe sfoară a unui neexperimentat nătâng, în realitate chiar a experimentatului protagonist. Farsă cu efect disperat în ce-l privește, de încântare pentru măiestria artistică în ce ne privește. Construcția impecabilă, adresă critică evidentă în semnificație. „Ehei, domnilor!... Iacătă, toți domnii scriitori își bat și ei joc de cei care iau șperț. Dar, când te uiți mai bine, vezi că și cei care-s mai sus decât noi iau și ăia șperț“ (Zamuhrășkin). În 2005 ca în 1842...!

Piesă scurtă, cu bătaie lungă. Aparent nespectaculoasă până spre jumătatea a doua, când se diversifică firele intrigii cu personaje noi. O satiră acidă a

măsluitorilor de profesie, într-o proiecție teatrală de cerc închis, cerc vicios, unde fiecare îl vizează pe celălalt și nu există scăpare. Punând-o în scenă la Pitești, Mihai Lungeanu, conștient de actualitatea ei, n-a semnalat-o direct decât prin scurtarea titlului, lărgindu-i astfel aria de referință, lăsând ca ecourile să se resimtă prin sugestiile replicilor și ale jocului. Joc caracterizat de acuratețe, cu măsură în conturarea profilurilor, care nu sunt portrete grotești, caricaturale, ci făpturi oarecum onorabile. Așa arată acestea în interpretarea actorilor Petrișor Stan (Iharev), Vasile Pieca (*Uteșitelnâi*), Emilian Corcea (*Svohnev*), Dan Ivăneșei (*Krughel*). Cu apariția lui Dumitru Drăgan (*Zamuhrășkin*) se diversifică paleta, prin cinismul dezvăluit cu nonșalanță și veridică artă, iar Ion Roxin (*Glov-tatăl*) pare exact ceea ce pretinde prin naturalețe. În ce-l privește pe junele Adrian Duță (*Glov-fiul*), aplauzele i-au răsplătit o savuroasă creație.

Remarc scenografia simplu sugestivă a Mihaelei Dinu Pițigoi, care din fâșii colorate de pânză și diverse schelete de lemn conturează ambianța de oarecare somptuoșitate a hanului aristocrat. Iar regizorului i-a înlesnit ingenioase mutații și compoziții plastice la vedere, culminând cu aceea finală care strânge, ca într-o colivie, viețuitoarele locului. Ale jocului, adică.

Teatrul „Al. Davila” Pitești – Jucătorii de N.V.Gogol. Regia artistică: Mihai Lungeanu. Scenografia: Mihaela Dinu Pițigoi. Distribuția: Petrișor Stan (*Iharev*), Emilian Corcea (*Svohnev*), Dan Ivăneșei (*Krughel*), Vasile Pieca (*Uteșitelnâi*), Ion Roxin (*Glov-tatăl*), Adrian Duță (*Glov-fiul*), Dumitru Drăgan (*Zamuhrășkin*), Radu Coriolan (*Aleksei*), Petre Dumitrescu (*Gavriliușka*), Marius Pieca (*Feciorul*). Premiera: 16 aprilie 2005.

Oradea

Elisabeta POP

Un roman muzical

Când vrei să scrii despre un spectacol ca **Tom Jones** nu prea știi cu ce să începi. Probabil ar trebui să recitești romanul, dar cum nu ai timp, te mulțumești să ți-l amintești, urmărind atent acțiunea spectacolului. Care, pe deasupra, este și într-o limbă care, mă rog, nu ți-e tocmai străină. Prima întrebare, firească, pe care ți-o pui este de ce un roman, și încă unul destul de masiv ca acesta al lui Henry Fielding? E drept că dramaturgul Fielding, autorul unor piese cu titluri promițătoare, ca *Politicianul de cafea* sau *Don Quijote în Anglia*, nu s-a prea bucurat de succes într-o Anglie în care, totuși, în vremea aceea apăreau fie cluburi, fie reviste satirice cu nume ca *Flecarul* sau, pur și simplu, *Spectatorul*. Apoi, să nu uităm, e timpul în care apar și celebrele cărți ale lui Defoe sau Swift, *Robinson Crusoe* și, respectiv, *Călătoriile lui Gulliver*.

David Rogers s-a încumetat să dramatizeze romanul, iar Várady Szabolcs și Darvas Ferenc să scrie versurile cântecelor și muzica.

Fiindcă despre un spectacol muzical e vorba. Regizorul – invitat din Ungaria – Pinczés István, distins cu premiile Jászai și Uchimura, a pus în scenă, cu un devotament desăvârșit, acest text-fluviu. A beneficiat și de o traducere remarcabilă, din textul original nepierzându-se limbajul specific tuturor categoriilor